Staatsblad
van het Koninkrijk der Nederlanden

Jaargang 2026

404

Besluit van 13 november 2026, houdende wijziging van het Besluit activiteiten leefomgeving en het Omgevingsbesluit ter uitvoering van Verordening (EU) 2025/2650 van het Europees Parlement en de Raad van 19 december 2025 tot wijziging van Verordening (EU) 2023/1115 wat betreft bepaalde verplichtingen van marktdeelnemers en handelaren [KetenID WGK29194]

Wij Willem-Alexander, bij de gratie Gods, Koning der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Op de voordracht van Onze Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur van 7 juli 2026, nr. WJZ / 107218231;

Gelet op Verordening (EU) nr. 2025/2650 van het Europees Parlement en de Raad van 19 december 2025 tot wijziging van Verordening (EU) 2023/1115 wat betreft bepaalde verplichtingen van marktdeelnemers en handelaren;

Gelet op de artikelen 4.3, tweede lid, aanhef en onder b, 18.2, zesde lid, en 23.1 van de Omgevingswet;

De Afdeling advisering van de Raad van State gehoord (advies van 16 september 2026, nr. W11.26.00219/IV);

Gezien het nader rapport van Onze Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur van 11 november 2026, nr. WJZ /108420078;

Hebben goedgevonden en verstaan:

ARTIKEL I

In artikel 11.132, onder b, van het Besluit activiteiten leefomgeving wordt na «4,» ingevoegd «4 bis,».

ARTIKEL II

Het Omgevingsbesluit wordt als volgt gewijzigd:

A

In artikel 1.1a, eerste lid, wordt «en 20.26, eerste lid,» vervangen door «20.26, eerste lid, en 23.1».

B

In artikel 13.1, eerste lid, onderdeel g, onder 3°, wordt «hout of producten daarvan» vervangen door «hout, ontbossingsvrije grondstoffen of producten daarvan».

C

Aan hoofdstuk 15 wordt een paragraaf toegevoegd, luidende:

§ 15.4 Verordening ontbossingsvrije grondstoffen en producten

Artikel 15.6 (tijdelijke voorziening bestuurlijke maatregelen downstreammarktdeelnemers)

Onze Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur kan ook voor downstreammarktdeelnemers als bedoeld in artikel 2, onder 15 ter, van de verordening ontbossingsvrije grondstoffen en producten toepassing geven aan artikel 18.16a, tweede lid, onder k, l en m, van de wet.

Artikel 15.7 (einde tijdelijke voorziening)

Op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip wordt in artikel 1.1a «20.26, eerste lid, en 23.1» vervangen door «en artikel 20.26, eerste lid,» en vervalt deze paragraaf.

ARTIKEL III

Dit besluit treedt in werking met ingang van het tijdstip waarop het Besluit uitvoering verordening ontbossingsvrije grondstoffen en producten in werking treedt.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, 13 november 2026

Willem-Alexander

De Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur,
J. van Essen

Uitgegeven de *vijfentwintigste* november 2026

De Minister van Justitie en Veiligheid,
D.M. van Weel

stb-2026-404
ISSN 0920 - 2064
's-Gravenhage 2026

NOTA VAN TOELICHTING

A. Algemeen deel

1. Inleiding

Op 23 december 2025 is gepubliceerd de Verordening (EU) 2025/2650 van het Europees Parlement en de Raad van 19 december 2025 tot wijziging van Verordening (EU) 2023/1115 wat betreft bepaalde verplichtingen van marktdeelnemers en handelaren. Deze wijzigingsverordening is in werking getreden op 26 december 2025 en is van toepassing vanaf 30 december 2026. Vanaf die datum dient de verordening geïmplementeerd te zijn en gehandhaafd te worden. Dit besluit strekt tot implementatie van de wijzigingsverordening. In onderdeel C van deze nota van toelichting is de transponeringstabel opgenomen. Bij dit besluit is sprake van zuivere implementatie. In paragraaf 2 van deze nota van toelichting wordt nader ingegaan op de strekking van de wijzigingsverordening en de wijze van uitvoering.

De oorspronkelijke Verordening (EU) 2023/1115 van het Europees Parlement en de Raad van 31 mei 2023 betreffende het op de markt van de Unie aanbieden en de uitvoer uit de Unie van bepaalde grondstoffen en producten die met ontbossing en bosdegradatie verband houden, en tot intrekking van Verordening (EU) nr. 995/2010 (PbEU 2023, L 150) – hierna verordening of verordening ontbossingsvrije grondstoffen en producten – is reeds geïmplementeerd in de Wet uitvoering verordening ontbossingsvrije grondstoffen en producten (Staatsblad 2024, 242) en in het Besluit uitvoering verordening ontbossingsvrije grondstoffen en producten (Staatsblad 2025, 45). Deze implementatieregelgeving is nog niet in werking getreden. De bovengenoemde wijzigingsverordening noodzaakt tot enkele kleine aanpassingen van het Besluit activiteiten leefomgeving en het Omgevingsbesluit, die vormgegeven worden in dit wijzigingsbesluit.

Daarnaast zijn twee kleine wijzigingen van de Omgevingswet nodig:
– In artikel 18.16a, tweede lid, onder k, l en m, moet tot uitdrukking worden gebracht dat de daar genoemde bestuurlijke maatregelen ook aan de nieuwe categorie «downstreammarktdeelnemers» kunnen worden opgelegd.
– In de definitie van «ontbossingsvrije grondstoffen en producten» in de bijlage behorend bij artikel 1.1 moet «artikel 34, vijfde lid, van deze verordening,» worden vervangen door «artikel 34, eerste lid, van deze verordening», vanwege een verplaatsing van het bedoelde lid in de verordening.

Deze wijzigingen worden via een regulier wetgevingstraject in de Omgevingswet opgenomen. Het lukt niet om die wijzingen per 30 december 2026 (de datum van toepassing van de wijzigingsverordening) in werking te laten treden. Om die reden is voor de eerstgenoemde benodigde wijziging een tijdelijke voorziening in dit wijzigingsbesluit opgenomen (artikel II, aanhef en onder A en C). Tijdelijk wordt op basis van de grondslag van artikel 23.1 van de Omgevingswet in het Omgevingsbesluit geregeld dat de bestuurlijke maatregelen ook aan downstreammarktdeelnemers kunnen worden opgelegd. Die voorziening kan vervallen zodra de wet is gewijzigd. In paragraaf 3 wordt dit verder toegelicht.

In het navolgende wordt achtereenvolgens ingegaan op Implementatie (paragraaf 2), Hoofdlijnen van het wijzigingsbesluit (paragraaf 3), Regeldrukeffecten (paragraaf 4), Uitvoering, advisering en toetsing

(paragraaf 5), Toezicht en handhaving (paragraaf 6), Financiële gevolgen (paragraaf 7), en Overgangsrecht en inwerkingtreding (paragraaf 8). Tot slot volgt een artikelsgewijze toelichting.

2. Implementatie

De verordening (zowel de oorspronkelijke als de wijzigingsverordening) heeft als doel om het verbruik in de Europese Unie (EU) terug te dringen van producten en grondstoffen die aan wereldwijde ontbossing of bosdegradatie bijdragen. Dit doet de verordening door een verbod op te leggen op het in de handel brengen, op de markt aanbieden of exporteren van een groep producten en grondstoffen indien deze niet aangetoond legaal en ontbossingsvrij zijn geproduceerd en vergezeld gaan van een zorgvuldigheidsverklaring of een vereenvoudigde aangifte (artikel 3 van de verordening).

De belangrijkste redenen voor de invoering van de wijzigingsverordening waren 1) het verlichten van administratieve lasten voor de onder de verordening vallende ondernemingen door de vereenvoudiging van processen en 2) het aanpassen van de procedures en de tijdlijn voor de toepassing van het IT-systeem van de Europese Commissie.

In de wijzigingsverordening worden meerdere aspecten van de verordening gewijzigd, waarvan de belangrijkste zijn:
– De datum waarop de verordening dient geïmplementeerd te zijn en gehandhaafd te worden is uitgesteld van 30 december 2025 naar 30 december 2026 (gewijzigd artikel 38 verordening).
– Er is een nieuwe categorie downstreammarktdeelnemers toegevoegd (gewijzigd artikel 2 van de verordening, onder 15 ter). Voor die downstreammarktdeelnemers en voor niet-kmo-handelaren (kmo staat voor: kleine en micro-organisaties) vervalt de verplichting om een zorgvuldigheidsverklaring in te dienen (gewijzigde artikelen 2, onder 15, 4 en 5 van de verordening). Downstreammarktdeelnemers en niet-kmo-handelaren moeten wel informatie registreren in het in artikel 33 van de verordening bedoelde centrale Europese informatiesysteem.
– Er is een nieuwe categorie primaire micro- of kleine marktdeelnemers toegevoegd (gewijzigd artikel 2 verordening, onder 15 bis). Voor deze marktdeelnemers, die zijn gevestigd in landen met kort gezegd een laag risico op ontbossing, geldt een vereenvoudigde regeling. Zij hoeven geen zorgvuldigheidsverklaring in te dienen, maar kunnen volstaan met een eenmalige vereenvoudigde aangifte (nieuw artikel 4 bis van de verordening).
– Boeken, tijdschriften en ander drukwerk zijn uit de reikwijdte van de verordening verwijderd (gewijzigde tabel in bijlage I).
– Bestuurlijke maatregelen in geval van non-conformiteit en sancties gelden ook voor downstreammarktdeelnemers, naast marktdeelnemers en handelaren (onder meer de gewijzigde artikelen 24 en 25 van de verordening).

De wijzigingsverordening is, net als de oorspronkelijke verordening, rechtstreeks van toepassing in de lidstaten van de EU. De wijzigingsverordening leidt op de meeste punten niet tot wijziging van de nationale regelgeving. Veel gewijzigde artikelen hebben rechtstreekse werking vanuit de wijzigingsverordening of werken vanzelf door via de bepalingen in nationale regelgeving die verwijzen naar die gewijzigde artikelen in de wijzigingsverordening. Daarnaast zijn veel wijzigingen gericht aan de Europese Commissie en niet aan de lidstaten. Dit volgt ook uit de implementatietabel in onderdeel C van deze nota van toelichting. De nationale regelgeving hoeft slechts op enkele punten te worden aangepast. De wijzigingen die moeten worden doorgevoerd in het Besluit

activiteiten leefomgeving en het Omgevingsbesluit, worden in de volgende paragraaf toegelicht. Daarnaast zullen, zoals hiervoor is toegelicht, via een separaat wetgevingstraject twee kleine wijzigingen worden doorgevoerd in de Omgevingswet.

3. Hoofdlijnen van de amvb

Aanleiding, doel en inhoud

De aanleiding voor deze amvb betreft de inwerkingtreding van de wijzigingsverordening die de verordening ontbossingsvrije grondstoffen en producten wijzigt, zoals toegelicht in de vorige paragraaf.

Het doel van dit wijzigingsbesluit is het implementeren van de wijzigingsverordening in de nationale regelgeving. Daartoe worden het Besluit activiteiten leefomgeving en het Omgevingsbesluit gewijzigd. Het gaat kort gezegd om de volgende wijzigingen:

- het toevoegen van een verbod om in strijd met de nieuwe vereenvoudigde regeling voor primaire micro- of kleine marktdeelnemers te handelen;
- het regelen dat drie bestuurlijke maatregelen óók aan de nieuwe categorie downstreammarktdeelnemers kunnen worden opgelegd; en
- het toevoegen van «ontbossingsvrije grondstoffen en producten» aan artikel 13.1 van het Omgevingsbesluit.

Deze wijzigingen worden hierna toegelicht.

Vereenvoudigde regeling voor primaire micro- of kleine marktdeelnemers

De wijzigingsverordening bevat, zoals hiervoor is toegelicht, een nieuwe vereenvoudigde regeling voor primaire micro- of kleine marktdeelnemers (nieuw artikel 4 bis van de verordening). Dit zijn kort gezegd kleine marktdeelnemers die gevestigd zijn in een land met een laag risico op ontbossing en in het kader van een handelsactiviteit relevante producten in de handel brengen of uitvoeren die zij zelf hebben geteeld, geoogst, verkregen of gefokt (zie voor een precieze definitie gewijzigd artikel 2 van de verordening, onder 15 bis). Voor hen geldt een vereenvoudigde regeling. Zij hoeven geen zorgvuldigheidsverklaring in te dienen, als zij producten in de handel brengen of uitvoeren. In plaats daarvan moeten zij eenmalig een vereenvoudigde aangifte indienen. Als de data voor deze vereenvoudigde aangifte beschikbaar zijn in bestaande nationale systemen, moeten deze door de overheid worden aangeleverd. Uit overweging 10 van de wijzigingsverordening blijkt dat onder deze systemen onder meer I&R Rund moet worden verstaan. Dat systeem is gebaseerd op de daar genoemde Verordening (EU) 2016/429 van het Europees Parlement en de Raad van 9 maart 2016 betreffende overdraagbare dierziekten en tot wijziging en intrekking van bepaalde handelingen op het gebied van diergezondheid (diergezondheidswetgeving) (PbEU 2016 L 84).

Het is verboden om in strijd te handelen met deze vereenvoudigde regeling (gewijzigd artikel 3 van de verordening). Ook in de nationale regelgeving moet dat tot uitdrukking worden gebracht. Met het Besluit uitvoering verordening ontbossingsvrije grondstoffen wordt in artikel 11.132 van het Besluit activiteiten leefomgeving opgenomen dat het verboden is om in strijd met diverse artikelen uit de verordening te handelen. Aan dat rijtje artikelen wordt met dit wijzigingsbesluit artikel 4 bis van de verordening toegevoegd, waardoor het ook verboden wordt om in strijd met de vereenvoudigde regeling voor primaire micro- of kleine marktdeelnemers te handelen.

Bestuurlijke maatregelen voor downstreammarktdeelnemers

Daarnaast introduceert de wijzigingsverordening een nieuwe categorie «downstreammarktdeelnemers» (gewijzigd artikel 2 van de verordening, onder 15 ter). Dit zijn natuurlijke of rechtspersonen die in het kader van een handelsactiviteit relevante producten in de handel brengen of uitvoeren die zijn vervaardigd met gebruikmaking van relevante producten, die allemaal vergezeld gaan van een zorgvuldigheidsverklaring of een vereenvoudigde aangifte. Aan deze downstreammarktdeelnemers kunnen net als aan marktdeelnemers en handelaren bestuurlijke maatregelen worden opgelegd, als zij in strijd handelen met de verordening (gewijzigd artikel 24 van de verordening).

Met de Wet uitvoering verordening ontbossingsvrije grondstoffen en producten worden de bestuurlijke maatregelen die kunnen worden opgelegd, al opgenomen in artikel 18.16a, tweede lid, van de Omgevingswet. Bij drie van die maatregelen is echter expliciet opgenomen dat die maatregelen kunnen worden opgelegd aan marktdeelnemers en handelaren (onderdelen k, l en m van artikel 18.16a, tweede lid, Omgevingswet). Het is daarom nodig om ook te regelen dat deze maatregelen kunnen worden opgelegd aan downstreammarktdeelnemers. Dit wijzigingsbesluit bevat daarvoor een tijdelijke voorziening, tot de wijziging van de Omgevingswet in werking is getreden (artikel II, onderdelen A en C). Deze voorziening kan vervallen zodra de in artikel 18.16a Omgevingswet opgenomen bevoegdheid tot het treffen van die drie specifieke bestuurlijke maatregelen ten behoeve van de uitvoering van de wijzigingsverordening is aangevuld.

Dit wijzigingsbesluit is daartoe mede gebaseerd op artikel 23.1 (implementatie) van de Omgevingswet. Daarin is bepaald dat voor zover de Omgevingswet niet in een andere grondslag voor het stellen van regels voorziet, bij of krachtens algemene maatregel van bestuur regels kunnen worden gesteld ter uitvoering van internationaalrechtelijke verplichtingen die betrekking hebben op of samenhangen met onderwerpen waarop deze wet van toepassing is. (Met de Wet uitvoering verordening ontbossingsvrije grondstoffen en producten is daaraan nog toegevoegd: of die anderszins nodig zijn voor de uitvoering van die internationaalrechtelijke verplichtingen en die onderwerpen niet bij of krachtens een andere wet uitputtend zijn geregeld). Om tijdig aan de implementatieverplichting te voldoen, wordt van dit artikel gebruikgemaakt om tijdelijk bij amvb te regelen dat de bovengenoemde drie bestuurlijke maatregelen kunnen worden opgelegd aan downstreammarktdeelnemers.

Toevoegen van «ontbossingsvrije producten» aan artikel 13.1 Omgevingsbesluit

Met de Wet uitvoering verordening ontbossingsvrije grondstoffen en producten en het Besluit uitvoering verordening ontbossingsvrije grondstoffen en producten is in de nationale regelgeving op diverse plekken «hout of producten daarvan» vervangen door «hout, ontbossingsvrije grondstoffen of producten daarvan». Met dit wijzigingsbesluit wordt ook in artikel 13.1, eerste lid, onderdeel g, onder 3°, Omgevingsbesluit «hout of producten daarvan» vervangen door «hout, ontbossingsvrije grondstoffen of producten daarvan». Deze vervanging kon eerder nog niet worden doorgevoerd, omdat dit subonderdeel van artikel 13.1 nieuw is. Het is ingevoerd met het Verzamelbesluit LVVN en KGG 2026 (PM vindplaats).

4. Regeldrukeffecten

Met dit wijzigingsbesluit ter implementatie van de wijzigingsverordening worden voor drie groepen private partijen de administratieve lasten vereenvoudigd: voor primaire micro- of kleine primaire marktdeelnemers, downstreammarktdeelnemers en niet-kmo-handelaren.

Onder de oorspronkelijke verordening ontbossingsvrije grondstoffen en producten en bijbehorende amvb waren al deze groepen verplicht om zorgvuldigheidsverklaringen te genereren en in te dienen. Zorgvuldigheidsverklaringen gaan gepaard met iedere verkoop van onder de verordening vallende grondstoffen en producten en leveren daarmee een aanzienlijke administratieve werklast op.

De eerste groep die hiervan wordt vrijgesteld zijn primaire micro- of kleine primaire marktdeelnemers. In Nederland gaat dit over circa 30.000 rundveehouders, enkele sojatelers en een onbekend aantal micro- of kleine boseigenaren die hout in de handel brengen of uitvoeren (in Nederland wordt niet veel bos beheerd voor productie). Onder de wijzigingsverordening en met dit wijzigingsbesluit hoeven zij voortaan slechts eenmalig een vereenvoudigde aangifte te doen. Deze eenmalige aangifte biedt een forse lastenverlichting ten opzichte van het genereren en indienen van zorgvuldigheidsverklaringen voor iedere verkoop van onder de verordening vallende grondstoffen en producten.

De andere twee groepen zijn downstreammarktdeelnemers en niet-kmo-handelaren. Ook voor hen geldt dat zij niet langer een zorgvuldigheidsverklaring hoeven in te dienen. Zij worden bovendien vrijgesteld van de verplichting om verplichte zorgvuldigheid toe te passen. Voor het toepassen van verplichte zorgvuldigheid is het nodig dat een bedrijf een controlestelsel opzet, of daarvoor een partij inhuurt, waardoor de oorsprong van grondstoffen en producten te verifiëren is als legaal en ontbossingsvrij. Wanneer in het controleproces risico's of maatregelen worden gesignaleerd, dan moet het bedrijf hiervoor mitigerende maatregelen nemen. Voor de partijen die hiervan worden vrijgesteld, betekent dit dus een grote lastenverlichting. Er zijn bij deze groepen geen grote risico's op niet naleving van de verordening, en anderszins blijft zorgvuldig handelen voor deze groepen vereist.

Dit betreft een omvangrijke groep bedrijven, namelijk alle retailers en business-to-business verkopers die de producten onder de verordening verkopen (koffie, cacao, hout, palmolie, rubber, hout en daaruit vervaardigde producten), maar deze niet zelf vanuit buiten de EU importeren. Het precieze aantal bedrijven dat onder deze groep valt, is niet bekend.

5. Uitvoering, advisering en toetsing

Dit wijzigingsbesluit is, net als het Besluit uitvoering verordening ontbossingsvrije grondstoffen en producten, afgestemd met de NVWA. De opmerkingen van de NVWA zijn verwerkt. De NVWA heeft ten aanzien van het voorstel voor de Wet uitvoering verordening ontbossingsvrije grondstoffen en producten, ter implementatie van de oorspronkelijke verordening, reeds een uitvoeringstoets gedaan en heeft geconcludeerd dat de wet uitvoerbaar, handhaafbaar en fraudebestendig is.

In de nota van toelichting van het Besluit uitvoering verordening ontbossingsvrije grondstoffen en producten is vermeld dat de verordening rechtstreeks effect heeft op naar schatting 18.000 importerende bedrijven (data over het aantal Nederlandse exporterende bedrijven waar de verordening direct effect op heeft, zijn niet beschikbaar). Door de

wijzigingsverordening neemt de uitvoeringslast van de NVWA niet af, omdat het aantal bedrijven dat gecontroleerd moet worden, niet afneemt. De NVWA moet nog steeds 1, 3 respectievelijk 9 procent controleren van de marktdeelnemers, downstreammarktdeelnemers en niet kmo-handelaren.

De Raad voor de Rechtspraak heeft bij de toetsing van het voorstel voor de Wet uitvoering verordening ontbossingsvrije grondstoffen en producten opgemerkt dat het wetsvoorstel naar verwachting niet leidt tot substantiële werklastgevolgen voor de rechtspraak en dat indien uit nadere uitvoeringsregelgeving belangrijke werklastgevolgen voortvloeien, de Raad graag in de gelegenheid wordt gesteld daarover aanvullend te adviseren (Kamerstukken II 2023/24, 36 518, nr. 3, p. 19–20). Het Besluit uitvoering verordening ontbossingsvrije grondstoffen en producten heeft, zoals toegelicht in de nota van toelichting bij dat besluit, geen extra werklastgevolgen (Stb. 2025, 45, p. 8). Ook dit wijzigingsbesluit ter implementatie van de wijzigingsverordening zal naar verwachting niet tot extra werklastgevolgen voor de rechtspraak leiden.

Bij dit wijzigingsbesluit zijn, net als bij de Wet uitvoering verordening ontbossingsvrije grondstoffen en producten en het Besluit uitvoering verordening ontbossingsvrije grondstoffen en producten, gedurende het implementatietraject belanghebbenden uit de relevante sectoren en het maatschappelijk middenveld betrokken via informatie- en consultatie-bijeenkomsten. Tijdens deze bijeenkomsten zijn stakeholders geïnformeerd over de implementatieprocedure en zijn zorgen, vragen en suggesties opgehaald. Daarnaast, heeft de NVWA veel informatiesessies georganiseerd voor bedrijven, in samenwerking met koepelorganisaties, evenals meerdere proefdraaisessies, zogenaamde «dry-runs». Er is geen internetconsultatie gehouden over dit wijzigingsbesluit. Conform artikel 23.4, derde lid, onder b, en artikel 23.5, derde lid, van de Omgevingswet is er geen internetconsultatie, respectievelijk geen voorhangprocedure nodig als het ontwerp van een algemene maatregel van bestuur alleen strekt tot uitvoering van internationaalrechtelijke verplichtingen.

6. Toezicht en handhaving

In hoofdstuk 6 van de memorie van toelichting bij het voorstel voor de Wet uitvoering verordening ontbossingsvrije grondstoffen en producten is beschreven dat de Minister voor Natuur en Stikstof (inmiddels: de Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur) als de bevoegde instantie voor de uitvoering van de verordening zal gelden op grond van artikel 3.69 van het Besluit kwaliteit leefomgeving. Op grond van artikel 5 van het Besluit aanwijzing toezichthouders Omgevingswet zijn de ambtenaren van de NVWA belast met het toezicht op de naleving van de verordening. Dit wijzigingsbesluit brengt daar geen verandering in.

Wat betreft de handhaving geldt dat de minister bestuurlijke maatregelen uit de verordening (artikelen 23, 24 en 25) kan treffen op grond van artikel 18.16a Omgevingswet, zoals gewijzigd via de Wet uitvoering verordening ontbossingsvrije grondstoffen en producten. Zoals in paragraaf 3 is toegelicht is in deze amvb een tijdelijke voorziening voor drie bestuurlijke maatregelen voor de nieuwe categorie downstream-marktdeelnemers uit de gewijzigde verordening opgenomen, in afwachting van de wijziging van dat artikel 18.16a van de Omgevingswet. Daarnaast vindt sanctionering van de (gewijzigde) verordening plaats via het strafrechtelijke spoor, op grond van artikel 1a, onder 1°, van de Wet economische delicten, zoals toegelicht in de memorie van toelichting bij de Wet uitvoering verordening ontbossingsvrije grondstoffen en producten (Kamerstukken II 2023/24, 36 518, nr. 3, paragraaf 6).

In aanvulling hierop wordt nader onderzocht of het met het oog op een effectieve handhaving van de verordening wenselijk is om het mogelijk te maken dat een bestuurlijke boete wordt opgelegd voor overtreding van bepalingen uit de verordening, zoals eerder is aangekondigd in paragraaf 6 van de nota van toelichting bij het Besluit uitvoering verordening ontbossingsvrije grondstoffen en producten (Stcrt. 2025, 15783, p. 8–9). Het beeld thans is dat toevoeging van de mogelijkheid van een bestuurlijke boete de effectiviteit van de handhaving zeker ten goede zou kunnen komen. Ter zake van de invoering van een bestuurlijke boete en de daaraan verbonden modaliteiten moet echter een zorgvuldige afweging worden gemaakt, voordat deze mogelijkheid kan worden uitgewerkt in een amvb op grond van artikel 18.15a van de Omgevingswet.

Aan het beleidskader voor de invoering van de bestuurlijke boete kunnen verschillende argumenten worden ontleend, die pleiten voor het eventueel invoeren van de bestuurlijke boete. Het gaat dan onder meer om de ontlasting van de strafrechtketen en het bestaan van een duidelijke behoefte aan een lik-op-stuk afdoeningsmogelijkheid in de handen van het bestuur om het ordeningsrecht effectief te kunnen handhaven, waar het strafrecht dit niet altijd kan (Stcrt. 2018, 31269, kabinetsreactie op het advies van de Raad van State inzake sanctiestelsels). Het is nodig om de argumenten pro en contra verder in beeld te brengen en nader te bepalen voor welke overtredingen het wenselijk zou kunnen zijn dit instrument in te zetten, en welke maximale boetebedragen daarbij passend kunnen zijn. Over dit geheel zal naar verwachting in de loop van 2027 besluitvorming plaatsvinden, waarna – bij een besluit tot invoering – het ontwerp van een amvb in procedure kan worden gebracht om de mogelijkheid en modaliteiten van de bestuurlijke boete in wetgeving vast te leggen.

7. Financiële gevolgen

De financiële gevolgen van de verordening zijn toegelicht in de memorie van toelichting bij het voorstel voor de Wet uitvoering verordening ontbossingsvrije grondstoffen en producten en de nota van toelichting bij het Besluit uitvoering verordening ontbossingsvrije grondstoffen en producten.

Door dit wijzigingsbesluit nemen de uitvoeringslasten niet af, omdat het aantal bedrijven dat gecontroleerd moet worden, niet afneemt (zie paragraaf 5). De financiële lasten voor de NVWA nemen dus niet af.

Bedrijven zullen volgens ramingen van de Commissie eenmalig kosten van € 5.000,– tot € 90.000,– per marktdeelnemer moeten maken voor het opstellen van het gepaste zorgvuldigheidssysteem. De wijzigingsverordening heeft tot gevolg dat minder bedrijven in de categorie vallen die een gepast zorgvuldigheidssysteem moeten opzetten. Voor hen vervallen deze kosten, indien zij die niet al gemaakt hadden in voorbereiding op de invoering.

8. Overgangsrecht en inwerkingtreding

Met de wijzigingsverordening is de datum voor toepassing en handhaving van de verordening ontbossingsvrije grondstoffen en producten een jaar uitgesteld. Deze datum was eind 2024 al een keer eerder met een jaar uitgesteld ten opzichte van de oorspronkelijke datum voor toepassing en handhaving. De nieuwe datum van toepassing is 30 december 2026 (gewijzigd artikel 38, tweede lid, van de verordening). Er geldt één uitzondering: voor marktdeelnemers die zich uiterlijk op 31 december 2024 hebben gevestigd als natuurlijke persoon of als micro- of kleine onderneming is de nieuwe datum van toepassing 30 juni 2027

(gewijzigd artikel 38, derde lid). Deze uitzondering geldt niet als het gaat om hout of houtproducten. 30 december 2026 is ook de datum waarop dit wijzigingsbesluit in werking zal treden. De inwerkingtreding van dit wijzigingsbesluit is gekoppeld aan de inwerkingtreding van de Wet en het Besluit uitvoering verordening ontbossingsvrije grondstoffen en producten, ook per die datum, de toepassingsdatum van de verordening. Dit zal bij koninklijk besluit worden geregeld. Dit wijzigingsbesluit treedt direct na de Wet en het Besluit, die eerder gepubliceerd zijn, in werking. Aangezien dit wijzigingsbesluit voorziet in de implementatie van een Europese verordening wordt aangesloten bij de daarin opgenomen implementatiedatum en wordt afgeweken van de vaste verandermomenten.

B. Artikelsgewijze toelichting

Artikel I

Met dit artikel wordt artikel 4 bis van de gewijzigde verordening ontbossingsvrije grondstoffen en producten toegevoegd aan de verbodsbepaling van artikel 11.132 van het Besluit activiteiten leefomgeving. Artikel 4 bis van de gewijzigde verordening bevat, zoals toegelicht in paragraaf 3 van het algemeen deel van deze nota van toelichting, een vereenvoudigde regeling voor primaire micro- of kleine marktdeelnemers. Door artikel 4 bis van de gewijzigde verordening toe te voegen aan artikel 11.132 van het Besluit activiteiten leefomgeving, wordt het ook verboden om in strijd met deze vereenvoudigde regeling te handelen.

Artikel II, onderdeel A

Dit wijzigingsbesluit is, zoals reeds is toegelicht in paragraaf 1 en paragraaf 3 van het algemeen deel van deze nota van toelichting, onder meer gebaseerd op artikel 23.1 van de wet (zie de aanhef van dit wijzigingsbesluit). Met dit wijzigingsartikel wordt deze grondslag van artikel 23.1 van de wet ook toegevoegd aan artikel 1.1.a, eerste lid, van het Omgevingsbesluit.

Artikel II, onderdeel B

Met dit artikel worden aan artikel 13.1, eerste lid, onderdeel g, onder 3°, van het Omgevingsbesluit de ontbossingsvrije grondstoffen of producten toegevoegd. Dit subonderdeel is recent toegevoegd aan artikel 13.1, eerste lid (vindplaats PM). Met de Wet uitvoering verordening ontbossingsvrije grondstoffen en producten en het Besluit uitvoering verordening ontbossingsvrije grondstoffen en producten is in de nationale regelgeving op diverse plekken «hout of producten daarvan» vervangen door «hout, ontbossingsvrije grondstoffen of producten daarvan». Met dit wijzigingsbesluit wordt deze wijziging ook in dit subonderdeel doorgevoerd.

Artikel II, onderdeel C

Ook aan downstreammarktdeelnemers moeten bestuurlijke maatregelen kunnen worden opgelegd (gewijzigd artikel 24 van de verordening). Zoals toegelicht in paragraaf 3 van het algemeen deel van deze nota van toelichting, is dit een logisch gevolg van de introductie van downstreammarkdeelnemers in de verordening door de wijzigingsverordening. De Wet uitvoering verordening ontbossingsvrije grondstoffen en producten die de Omgevingswet wijzigt, bevat deze bestuurlijke maatregelen reeds, maar voor drie maatregelen geldt dat zij – op basis van de huidige formulering – alleen aan marktdeelnemers en handelaren kunnen worden

opgelegd (gewijzigd artikel 18.16a, tweede lid, onder k, l en m). Met de voorziening in dit artikelonderdeel kan de Minister deze drie maatregelen ook opleggen aan downstreammarktdeelnemers. Dit is een tijdelijke voorziening in artikel 15.6 van het Omgevingsbesluit op basis van artikel 23.1 van de Omgevingswet totdat artikel 18.16a van de Omgevingswet is aangepast. Daarna kan deze tijdelijke voorziening komen te vervallen. Hiertoe is in artikel 15.7 bepaald dat de tijdelijke voorziening op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip komt te vervallen. Tegelijk wordt dan ook artikel 1.1a waarin de grondslag voor het Omgevingsbesluit tot uitdrukking komt, daaraan aangepast.

C. Implementatietabel

Verordening: verordening ontbossingsvrije grondstoffen en producten
Wijzigingsverordening: verordening tot wijziging van de verordening

Omschrijving beleidsruimte: bij alle artikelen uit de wijzigingsverordening geen.

Bepaling in wijzigings-verordening	Wijzigt deze artikelen in de verordening	Inhoud	Bepaling in implementatieregeling of bestaande regeling Toelichting indien niet geïmplementeerd of naar zijn aard geen implementatie behoeft
Artikel 1.1	Artikel 2, onder 15, 15 bis (nieuw), 15 ter (nieuw), 17, 19, 22 en 30	Toevoeging definities voor primaire micro- of kleine marktdeelnemer en downstream-marktdeelnemer en aanpassing andere definities.	Behoeft geen implementatie. Betreft begripsomschrijvingen.
Artikel 1.2	Artikel 3, onder c	Toevoeging vereenvoudigde aangifte aan de verbodsbepaling.	Geen wijziging regelgeving nodig. Artikel 11.132 Besluit activiteiten leefomgeving verwijst naar artikel 3 verordening.
Artikel 1.3	Titel hoofdstuk 2	Toevoeging downstreammarktdeelnemers aan de titel van hoofdstuk 2.	Behoeft geen implementatie.
Artikel 1.4	Artikel 4, derde, vijfde, zevende, achtste, negende, tiende lid	Wijzigingen vanwege de introductie van de vereenvoudigde aangifte en downstreammarktdeelnemers.	Geen wijziging regelgeving nodig. Artikel 11.132 Besluit activiteiten leefomgeving verwijst naar artikel 4 verordening.
Artikel 1.5	Artikel 4 bis (nieuw)	Vereenvoudigde regeling voor primaire micro- of kleine marktdeelnemers.	Artikel I (aanvulling artikel 11.132 Besluit activiteiten leefomgeving met artikel 4 bis).
Artikel 1.6	Artikelen 5 en 6	Vervanging artikelen vanwege toevoeging downstreammarktdeelnemers en vervallen verplichting voor niet-kmo-handelen om zorgvuldigheidsverklaring in te dienen.	Geen wijziging regelgeving nodig. Artikel 11.132 Besluit activiteiten leefomgeving verwijst naar de artikelen 5 en 6 verordening.
Artikel 1.7	Artikel 8, eerste lid	De passage «die door elke specifieke leverancier worden geleverd» vervalt.	Geen wijziging regelgeving nodig. Artikel 11.32 Besluit activiteiten leefomgeving verwijst naar artikel 8 verordening.
Artikel 1.8	Artikel 9, eerste lid, onder b en f	Wijzigingen vanwege introductie vereenvoudigde aangifte en downstreammarktdeelnemers.	Geen wijziging regelgeving nodig. Artikel 11.132 Besluit activiteiten leefomgeving verwijst naar artikel 9 verordening.
Artikel 1.9	Artikel 15, vijfde lid	Toevoeging over de wijze waarop de Commissie de geharmoniseerde uitvoering van de verordening kan faciliteren.	Behoeft geen implementatie. Gericht tot de Commissie.
Artikel 1.10	Artikel 16, eerste, derde, vijfde, achtste, negende, tiende, elfde en dertiende lid	Controles moeten ook zien op downstreammarktdeelnemers.	Rechtstreekse werking volstaat/Geen implementatie door middel van regelgevende activiteit nodig. Betreft toezicht door de NVWA.
Artikel 1.11	Artikelen 18 en 19	Wijzigingen in controles vanwege de introductie van downstreammarktdeelnemers en primaire micro- en kleine marktdeelnemers en de gewijzigde verplichtingen voor niet-kmo-handelaren.	Idem
Artikel 1.12	Artikel 20, eerste lid	Verhalen kosten ook op downstreammarktdeelnemers.	Idem
Artikel 1.13	Artikel 21, tweede en derde lid	Toevoegingen over uitwisseling van informatie met de Commissie.	Idem
Artikel 1.14	Artikel 22, eerste lid	Rapportage moet ook zien op de controles van downstreammarktdeelnemers.	Idem
Artikel 1.15	Artikel 24	Corrigerende maatregelen ook voor downstreammarktdeelnemers.	Tijdelijke voorziening in Artikel II, aanhef en onder A en C. Deze voorziening kan vervallen als artikel 18.16a, tweede lid, onder k, l en m, Omgevingswet is gewijzigd.

Bepaling in wijzigings-verordening	Wijzigt deze artikelen in de verordening	Inhoud	Bepaling in implementatieregeling of bestaande regeling Toelichting indien niet geïmplementeerd of naar zijn aard geen implementatie behoeft
Artikel 1.16	Artikel 25, eerste en tweede lid	Sancties ook voor downstreammarktdeelnemers.	Geen wijziging regelgeving nodig. Is reeds mogelijk op grond van onder meer de Omgevingswet, de WED, het Wetboek van Strafrecht en het Wetboek van Strafvordering.
Artikel 1.17	Artikel 26, vierde en zevende lid	Wijzigingen controles vanwege onder meer introductie vereenvoudigde aangifte en downstreammarktdeelnemers.	Rechtstreekse werking volstaat/Geen implementatie door middel van regelgevende activiteit nodig. Betreft taken Douane.
Artikel 1.18	Artikel 27, derde lid	Douane mag ook over downstreammarktdeelnemers vertrouwelijke informatie uitwisselen.	Idem
Artikel 1.19	Artikel 28, eerste en tweede lid	Wijzigingen over de elektronische interface van de Commissie.	Behoeft geen implementatie. Gericht tot de Commissie.
Artikel 1.20	Artikel 31, eerste, tweede en vierde lid	Aankaarten gegronde zorgen ook over downstreammarktdeelnemers.	Rechtstreekse werking volstaat/Geen implementatie door middel van regelgevende activiteit nodig.
Artikel 1.21	Artikel 33, tweede, derde en vierde lid	Wijzigingen over het informatiesysteem van de Commissie.	Behoeft geen implementatie. Gericht tot de Commissie.
Artikel 1.22	Artikel 34	Voegt vereenvoudigings-evaluatie toe, verschuift volgende evaluatie, bundelt effectbeoordelingen in een evaluatie, breidt onderwerpen uit.	Gericht tot de Commissie. De verplaatsing van de inhoud van artikel 34, vijfde lid, naar artikel 34, eerste lid, vergt een wijziging van de definitie van «ontbossingsvrije grondstoffen en producten» in de bijlage bij artikel 1.1 van de Omgevingswet.
Artikel 1.23	Artikel 35	Wijziging betreft verwijzing naar ander artikellid (technische aanpassing).	Behoeft geen implementatie. Gericht tot de Commissie.
Artikel 1.24	Artikel 37	Intrekking en overgangstermijn Houtverordening met twee jaar verschoven.	Nog te regelen bij koninklijk besluit tot inwerkingtreding implementatieregelgeving.
Artikel 1.25	Artikel 38	Wijziging datum van toepassing verordening.	Nog te regelen bij koninklijk besluit tot inwerkingtreding implementatieregelgeving.
Artikel 1.26	Bijlage I	«Artikelen van de uitgeverij, van de pers of van een andere grafische industrie, geschreven of getypte teksten en plannen, van papier» geschrapt.	Rechtstreekse werking volstaat/Geen implementatie door middel van regelgevende activiteit nodig.
Artikel 1.27	Bijlage II	Punt 4 geschrapt.	Idem
Artikel 1.28	Bijlage III (nieuw)	Vereenvoudigde aangifte.	Idem
Artikel 2		Inwerkingtreding wijzigingsverordening.	Idem

De Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur,
J. van Essen